

Oddagrein

Eyðun Klakstein
eydun@sosialurin.fo

SORGARLEIKURIN Í NOREGI

Tað er næstan ógjørligt at skilja. At ein sjúkligur maður við víðgongdum politiskum sjónarmiðum ein fríggjadag seinnað kann gera av við næstan hundrað fólk í einum norðurlandi. Skelkurin um bumbuspreingingina mitt í Oslo var stórus, men hann endaði næstan í skugganum av óveruliga sorgarleikinum á Utøya, har út ímóti 90 fólk – mest ungdomar – vóru slaktað í einum óhoyrdum blóðbaði.

Hetta er beint í okkara grannalagi – í okkara norðurlendsku bróðratjóð. Vit halda vanliga, at vit liva í einum vælútbúnum, modernaðum parti av heiminum. Her er friðarligt og gott at verða, og samfelagið er opið og demokratiskt. Men hendingin

í Noregi fríggjadagin vísur, at yvirgangur eisini er blóðugur veruleiki á okkara leiðum, og at fólkaraðið er eingin sjálffylgja. Tað finnst fólk, okkara egnu fólk, sum hugsa øðrvísi og vilja tað øðrvísi, enn meirilutin vil. Og teirra víðgongdu sjónarmið kunnu verða so vandamikil, at tey enda við einum slíkum sorgarleiki, sum vit upplivdu fríggjadagin.

Áður hava vit upplivað royndir at fremja yvirgang í eitt nú Stockholm og Keyptmannahavn, og nú hendi mest álvara álopið í Oslo og á Utøya. Hetta er ræðandi at hugsa sær. At tað tolerenta samfelagið, sum gevur fólki stórt persónligt frælsi, skal hýsa fólki,

sum vilja drepa óteljandi ósek fólk fyri at broyta samfelagið.

Ein spurningur, sum uttan iva verður reistur komandi dagarnar, er, hvussu tað kundi lata seg gera. Hvi var Breivik ikki avdúkaður, áðrenn hann slapp at fremja sína illgerð. Og tað er júst eitt stórt dilemma við fólkaraðinum. Vit vilja hava, at tað skal verða so fritt og opið sum tilber, men vit vilja eisini hava myndugleikarnar at verja okkum ímóti yvirganginum. Vit hava seinnu árinu upplivað, hvussu yvirgangsálop hava gjørt nógv viðurskipti í okkara gerandisdegi trupulari, tí myndugleikar skulu kunnu fylgja við og avdúka fólk, sum ilt í kvittanum.



Norski forsætisráðharrin segði beint eftir álopini fríggjakkvöldið, at svarið til slík fólk sum Breivik

er meira fólkaraði og meira opinleiki. Hetta er ein góður boðskapur til okkum øll – eisini eina løtu, tá ið samfelagið verður álopið, og alt kennist óveruligt og tungt. Vit skulu virða hvønn annan, vit skulu tola ósemjur, og vit skulu rúma tí fremmanda. Tí mugu vit framhaldandi taka eitt tak fyri fólkaraðinum, fyri einum tolerantum og opnum samfelagi, sum kann hýsa øllum sløgum av fólki – men har vit eisini vónandi megna at steðga yvirgangsfólki sum Breivik.

» Vit mugu framhaldandi taka eitt tak fyri fólkaraðinum

Verjin hjá Breivik ivaðist

Anders Behring Breivik hevur fingið ein verja, men Geir Lippestad ivaðist í, um hann skuldi taka uppgávuna á seg.

Geir Lippestad er limur í norska Arbeiðaraflokkinum, og hann hevur verið virkin í eini nevnd í flokkinum fram til í fjór. Men hóast hetta hevur hann átakið sær uppgávuna at verja Anders Behring Breivik, sum stóð aftanfyrir álopini, ið higartil hava kostað 93 fólki lívið.

– Eg ivaðist í, um eg skuldi taka uppgávuna, og eg mátti tosa við familjuna um tað fyrst. Men prinsippið í okkara rættarskipan er, at øll hava rætt til ein verja, sigur Geir Lippestad.



Verjin hjá Breivik hevur longu fingið nógv hatursboð frá fólki, tí hann er blivin verji hjá honum.

Sambært verjanum við-urkennir Anders Behring

Breivik tað, sum hann hevur gjørt, men hann heldur ikki, at hann skal revsast fyri tað, tí tað var ein neyðug samfelagsgerð, sum hann framdi.

Paradís bleiv helviti

Norski forsætisráðharrin sigur, at hansara ungdómsparadís er blivið eitt helviti.

Jens Stoltenberg er ein av teimum, sum ofta hevur vitjað á Utøya, har ungdómsfelagið hjá norska Javnaðarflokkinum heldur summarlegur og onnur tiltøk.

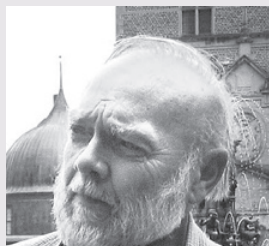
Tað var har, at minst 85

fólk vórðu dripin eftir ein skilaleysan skottilburð. Fleiri enn 600 ungfólk vóru á oynni til summarlegu fríggjadagin

– Eg havi verið á Utøya hvørt summar síðani 1994. Mítt ungdómsparadís er blivið eitt helviti, segði Jens Stoltenberg í eini røðu um vikuskiftið.

Stoltenberg skuldi eftir ætlan vitja á Utøya leygdagin og halda røðu fyri teimum ungu fólkunum.

– Nú eri nógv av teimum, sum eg skuldi tosa við, deyð. Hetta er ein óhugsandi tragedia, segði norsk forsætisráðharrin.



» Skandaløsi grundlógarklubbin

KJAK Á SÍÐU 20



» Útvarps-tól skift út við internetradio

KJAK Á SÍÐU 21

Vit kunnu ikki bumbast til tøg

– Eg havi eini boð til tey, sum standa aftan fyri hesi álop. Tað eru ein boð frá øllum Noregi. Tit sleppa ikki at oyðileggja okkara fólkaraði.

Tað segði norsk forsætisráðharrin í fyrstu fráboðan síni eftir álopini í Oslo og á Utøya fríggjadagin.

Jens Stoltenberg segði í røðuni til norska fólkið, at norðmenn standa saman, tá ið ástendur.

– Í kvöld og í nátt

skulu vit ansa eftir hvørjum øðrum. Vit skulu troysta og tosa saman. Í morgin skulu vit vísa heiminum, at norska fólkaraðið verður sterkari. Vit skulu finna tey seku, men í kvöld hevur tað størstan týdning at bjarga mannalívum og at vísa umsorgan, segði Stoltenberg.

– Vit eru øll skelkað av hesum óndskapi, sum hevur rakt okkum so ógvusliga og knappliga. Men eg havi eini

boð til tey, sum standa aftan fyri hesi álop. Tað eru ein boð frá øllum Noregi. Tit sleppa ikki at oyðileggja okkara fólkaraði ella okkara luttøku úti í heimi. Vit eru ein lítill tjóð, men vit eru ein stolt

tjóð, og eingin skal bumba okkum til tøg, segði forsætisráðharrin.

